

К 1 0 1 2
0 1 2 3 4

N 9

1 9 3 1

ЛЕНИНГРАД

ქობულეთის პიონერთა ბანაკი „პირველი ნაბიჯი“

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. ახლა ისევ სკოლისაკენ, — ლექსი შიო მღვიმელის	1
2. მედგარი ნაბიჯებით პოლიტიკისთვისაკენ, — ნორ-ის	2
3. წითელი ქარავენები, — ლექსი შ. შაველაშვილის	8
4. კოლმეურნე კოლა და არაკოლმეურნე კოლა, — შ. თ.	9
5. ახალგაზრდათა ხაერთაშორისო დღე, — ლექსი მილერის	12
6. მესამე გადამწვევები წილი, — ლექსი ალ. ბილ-ნაშვილის	13
7. გოგალი — ძრავი	14
8. აეროპლანი, — ლექსი ლ. გიგეშვილის	16
9. რიაუ, რიაუ, — ურალოვის	22
10. ზღარბი, — ცქვიტის	28
11. ფეხები, კარბა და წყალი	29
12. პურის ხე, — თარგმანი მ. უზნაძის	30

ახლა ისევ სკოლისაკენ

კვეშო, კვეშო, რაც ბანაკად
ვიცვლქეთ და ვიცქრიალებთ;
სოკვერ ისე ვთამაშობდით,
სოკვერ შრომით დაფილდებთ.

საითაც კი მიგვითითეს, —
ჩვენც იქ გავხნდით ერთად ველებ;
ბამბას, სიმინდს გვაგნალებთ
მავენებელი სარეკვება.

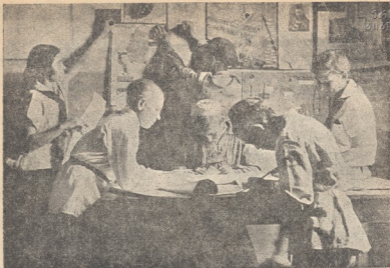
ახლა ისევ სკოლისაკენ
კვლავ საღისით გავაშურთ;
ვინც სწავლაში ჩამოგვრჩება, —
თავსე ჩანი დაჯახურთ!

მხოლოდ ფსიხლად მიუადგუნთ
როგორც ეური, ისე თვალი,
და მას უნდა ვაპატიოთ,
თუ არ არის მისი ბრალი.

შოთ მღვიმელი

362.

მადგარი ნაბიჯებით კორიჯეჰნიგმისაკენ

1. მიკროკაიონი

დარბაზი მართულია ათასწიური სურათით, ნახატებით, დი-
გრამებით, სტატისტიკური ახალი ცნობებით და სხვა.

ჩემი ასალგაზრდა წინამძღოლი, ჰიონური კოსტა, მიაძმობს სკო-
ლის და თავიანთი მუშაობის შესახებ.

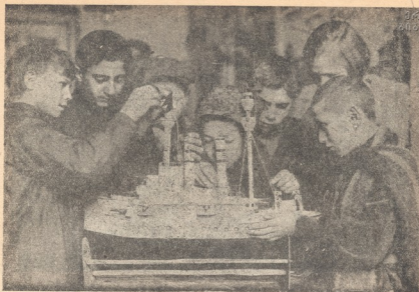
გუსმენ, მაგრამ არც ისე დიდი უურადღებით, ვინაიდან სახე-
ლოსნოს დასათვალიერებლად მივეშურები.

— სად არის? რომელია ჰოლიტექნიკისაცია?—ერთთავად მი-
ტრიალებს თავში, კოსტა კი მიაძმობს მიკრორაიონის შესახებ.

— ჩვენი მიკრორაიონი დიდი სასელახსნაა ჩვენთვის, იქ ჩვენი
ბევრ რამეს ვსწავლობთ,—ერთმანეთსე აურის კოსტა სინარულით.

გვრნობ, რომ ვწითლდები: მრცხვენია ვეითხო, თუ რას ნიშ-
ნავს მიკრორაიონი. ბოლოს მივხვდი, რომ მიკრორაიონი ჰატრანა
რაიონს ნიშნავს. მივხვდი აგრეთვე, რომ საქ-საფ. სკოლის მასწავ-

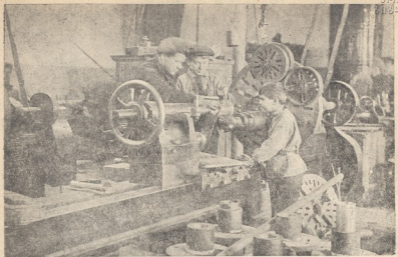
დებენი და მოწაფენი სწავლობენ თავიანთ ჰეორიათს, იქი-
დან მსაღებს იტებენ გაკეთილებისათვის და სსვადსსვა სასოკადო
საქმეს ასრულევენ ამ ჰეორიათსში.

მაგრამ რა გაუძირი აქვს ამას ჰოლიტეისადაცათან?—უფიქრო-
ბდი მე

კოსტამ თითქოს გაიგო ჩემი შეუოქმანება და ჩემი უურადღება
ღენინის დიდს სურათს ჰიანჯრო, რომლის ქვეშ მსხილი ასოებით
ეწერა:

„არა კმარა გესმოდეს, თუ რას ნიშნავს ელექტრობა,
უნდა იცოდეს, თუ როგორ უნდა მოიხმარო იგი ტექნი-
კურად მრეწველობაში და მიწათმოქმედებაში, მრეწვე-
ლობის და მიწათმოქმედების ცალკეულ დარგებში, და
უოველივე ეს უნდა ასწავლოთ მთელ მშრომელ მოსარდ
თაობას.

„საკუთარი სწავლის საქმე ისე უნდა მოაწეოთ,
რომ უოველდღე პრაქტიკულად გადაწევიტოთ საერთო
შრომის ესა თუ ის საკითხი“.

— აი, რას გვაძლევს ჩვენი მიკრორაიონი, — განაცხადებს კოსტა თავის ასწასს. — ჩვენი ზოლიტექნიკური სკოლა ცხოვრებისათვის გვაძლავს...

2. სალიოსთულია

ფიქრებით გატაცებული, თვალებს არ ვამორებდ ჩვენი დიდი მასწავლებლის სურათს, როდესაც ერთმა სმამ გამოხარება: „მარტის 22-ს, დილის 11 საათზე, ამხანაგ სტალინის სახელობის ქარხანაში მიტინგი გაიმართება. მიტინგში სულმკერულება უნდა დაიდოს საქ.-საფაბრიკო სკოლებთან, კლასებთან და ფაბრიკის სამიქროებს შორის. მასწავლებელნი და მოწაფენი სწორედ 11 საათზე უნდა იყვნენ ფაბრიკაში“.

ერთი სიტყვით, დაჟიბენი, როგორც ბავში ქალაქში.

— ეს რა არის, ამხანაგო კოსტა? თქვენ საერთო რადიო გაქეთ?

— დიას, — მიმასუსხა კოსტამ ბავშური სიამაყით და მიმიწვია რადიოს დანათვალიერებლად.

გაუცხდი: მესამე საქ.-საფაბრიკო სკოლას რადიოსტუდია ჰქონდა, რომლის კედლები, როგორც რადიოცენტრში, მოფენილი იყო

ტილოთი. ოთახში როიალი იდგა, მაკიდასე კი ერთი ზატარა კო-
ლოფი—ძიეროფონი—ეკიდა.

მე-3 საქ-საფ. სკოლის მოწაფეებს რადიო მოუწყევით არამც
თუ მსოლოდ სკოლაში, არამედ ამხანაგ სტალინის სასელობის
ფაბრიკის ეველა საამქროშიც.

— როდესაც მუშები სასადილოში შედიან სასადილოდ, — განა-
კრძობს კოსტა თავის ასსნას, — ჩვენ იმათთვის კონცერტებს უმარ-
თავთ და სხვადასხვა ამბავს ვატეობინებთ.

3. შაბრიკა მხარება სკოლას, სკოლა კი შაბრიკას.

— ალლო, მე-3 საქ-საფაბრიკო სკოლა? ღაზარკობს ამს.
სტალინის სასელობის ფაბრიკის დირექტორი. გამოგსაფნეთ მოწა-
ფთა ერთი ჟგუფი. დიანს, კიდევ გარღვევა გვაქვს. იმ დღეს ძლი-
ერ კმეოფილი დაფრხით... გამოგსაფნეთ...

— ძალიან მტკიცე კაუშირია ფაბრიკასთან, — სთქვა კოსტამ, — იმ
დღეს დაფრხმარეთ ფაბრიკას და გარღვევა ბუცილეუთ, ემონაწილეობთ
ფაბრიკის გახუთში და ვებრძობით დღეების ცაცდენის წინააღმდეგ.

— ფაბრიკა კი რით ესძარება სკოლას? — შევეკითხე კოსტას.

— უბირველესად ფაბრიკაში ჩვენ ბევრ რამეს ვსწავლობთ, ზრა-
ქტიულებად ვუძადებთ, რომ დავეუფლოთ ტექნიკას. ფაბრიკის ინჟი-

ნერი სპირად დაიარება სკოლაში და ლექციებს კითხულობს მასწავლებელთათვის ფაბრიკის შესახებ. მასწავლებელი სწავლობენ, თუ როგორ მოისმარონ ფაბრიკის საამქროეი. ჩვენთვის პრაქტიკულად საჭიროა სასარგებლო რამეები შევისწავლოთ. ფაბრიკას ჩვენი სკოლა ესმარება.

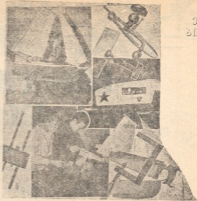
4. სახელოსნო

შევედით სახეინკლო განუოფილებში. მე შეკონა, თუ დიდი ფაბრიკის მექანიკურ საამქროში ვიდექი.

— ეს სახელოსნო, — განაგრძო კონტამ, — ასრულებს სტალინის სახელობის ფაბრიკის შეკვეთებს. რამდენიმე დღის წინ გაჯახსლეთ ერთი დიდი ელექტრომოტორი.

ეს ერთი ფართო, ნათელი დარბაზი იყო, მრავალი დასვით. დარბაზში შესავლის ჰირღანირ კედელზე ეკიდა მარქსის დიდი სურათი, რომლის ქვეშ მსსვილი ასოებით ეწერა:

„სწავლის სახით ჩვენ გვესმის ხამი რამ: გონებრივი სწავლა, ფიზიკური განვითარება და პოლიტექნიკური აღზრდა, რომელიც აცნობს ყველა საწარმოო პროცესის ხერთო სამეცნიერო პრინციპებს და იმავე დროს ბავშვს და ყრმას აძლევს პრაქტიკულ ჩვევებს, თუ როგორ უნდა მოიხმარონ ყველა წარმოების ელემენტარული იარაღები“.

აქ მე პირველად ვიგრძენ ჩემი შეცდომა. მე შეგონა, რომ ჩვენ სელოსნები უნდა მოგვემსახურებინა, ახლა კი მივხვდი, რომ პროფესიონალური სკოლა სსჯა და პოლიტექნიკური სკოლა კი სსჯა. პოლიტექნიკურმა სკოლამ არამც თუ სელოსნები უნდა მოამსახდოს, არამედ მოწაფეებს უნდა გააცნოს უველა საწარმოო პროცესის პრინციპები და ეოველნაირი იარაღის ხმარების უნარი მისცეს მათ.

მანქანათა გრიალი კოსტას ნებას არ აძლევდა გავერძელებინათავისი ახსნა. მან წაშიუგანა სადურგლოში, სადაც წაუციკითე კელავ მარქსის შემდეგი სიტყვები:

„მშობლებს და დაწესებულებათა პატრონებს ბავშვთა და ყრმათა შრომით სარგებლობის უფლება შეუძლიათ მიიღონ საზოგადოებიდან მხოლოდ ერთი პირობით: რომ ბავშვთა და ყრმათა საწარმოო მუშაობა დაკავშირებული იყოს სწავლასთან“.

—საწარმოო მუშაობა და სწავლა, ორივეს განუერვლი მთლიანობა,—აი რა არის პოლიტექნიკის სანფუძველი,—უფიქრობდი მე.

საფიქრო სასელოსნოს განინჯვის შემდეგ წაუედით მუეაოს კოლოფების დასამსადებელ სასელოსნოში; კოსტამ მიჩვენა სათამაშოებით სავსე ერთი კალათი და მითხრა:

—ჩვენი პოლიტექნიკური სკოლა გასწავლის მხოლოდ სასარგებლო საგნების დამსადებას. აი, უმცროსი კლასის მოწაფეებმა დაამსადეს ის სათამაშოები, ჩვენი მიკროორიონის საბინაო კოპერტიული ამხანაგობის საბავშო ოთახისათვის.

დიდის ინტერესით და აღტაცებით დავათვალიერეთ სასელოსნოს უველა განუოფილება. უნდა ვთქვა, რომ არამცთუ მხოლოდ სასელოსნოებმა, არამედ მთელმა სკოლამ ჩემსე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა.

ნორ.

ნითაღი ქარავენები

სუების გაძლიერ ტოტების
ნრდილებს დროძები ფარავენ:
ბოლო არ უხანს ტომრებით
ძარასე ურძის ქარავენებს!..

ჭრიალებს ჰურის ურძები,
სუნთქვა ამორბის ქარადვე,
წკრიალა საღამურები
აცილებს წითელ ქარავენებს!..

დროძების გადაქროლებით
გაძლიერ ძარებსა ფარავენ,
ოქტომბრელების რგოლებიც
აგუგუნებენ ბარბანებს.

და აღარ ინდობს სოფელი,
კოლექტივებით ქებული,
მათ, უინაც სცვიუათ ცოფები
და გლეჯით გასუქებულან.

ჰურების დეება სვაფები,
ძელაფებში მტკიცე ძალა გვაქვს,
მშრომელთა თვალგასარებით
ინრდება შრომის ბარაქა...

თვალვები ისევ ციმციძებს,
დროძებს კვლავ შევაქანავენთ,
საბჭოთა ჰურის სიმძიმე
ჭქმნის გაწყდილ წითელ ქარავენებს...

შალვა შაველაშვილი.

კობეური კოლა არაკობეური კოლა

ზარზან. კოლა არ არის კოლმეზღვეობის წევრი.

დედა უნაბი უნდა წავიდეს, კოლას კი ეზოში თამაში უნდა. დედასაც და კოლასაც სელს უშლის ცირა. როგორც კი კარს გასცდები, იმ წამსვე ეახამს ევირილს:

— დეე-და!

ტანტზე სოხავს, სადაც არის გადმოვარდება.

— კოლა, ნუ მიატყუებ, ბიჭო, ცირას, თორემ დაიმტყრევა.

წავიდა დედა. მოსწეინდა კოლას ცირასთან ოთანში ეოფნა. თამაში უნდა კოლას, მაგრამ რა ქქნას, რა უყოს ამ ჰატარა კოკონას!

შესედა კოლამ დას, ის კი უკვე ბალიშზე ასულა, სადაც არის გადმოვარდება.

— სად მიდიხარ, სად? დამტყრევა გინდა?

— ტა-ტა-ტა!

— და-და-და! — გააჯავრა კოლამ ცირიკო.

უცბად ოთახში შემოეარდა სიკო, მას რაფოც მოჰყვა. ცხენია, რაფო ძველზე, და აღვირი უჭირავს ხელში.

— ანუ, ცხენო!—უფერის რაფო სიკოს.

— წამო, კოლა!
 — მერე, ცირას რა უყო?
 — მოდი, დაბბი.
 — რას ამბობ?
 — ზირსასოცი შემობა-
 ხეი და მერე ზირსასოცი.

კედელზე მიატყდა.

— დედიკო მომცხებს.
 — არ კინდა და ნუ კინდა!
 გაიქცენ სიკო და რაფო.

თვალეები აუცრეკლდა კოლას, გული დაწუდა. ჩამოჯდა ტახტსე, ცირას ჰერანგში ჩააგლო ხელი. იწვეს ცირა, მკრამ არ ვარდება.

— სულერთი არ არის, ხელით დავიჭერ ცირას თუ ლურსმანი დაიჭერს?

მონახა ორი დიდი ლურსმანი, აიღო ჩაქუჩი, ძველი ზირსასოცი შემობახეა ცირას და კედელზე მიატყდა.

შუადღისას დაბრუნდა დედა.

— ვუი, დაძიდგეს თვალეები, ეს რა ამბავია?!

მოეფურა ატირებულ ცირიკოს, დააწუნარა...

აგლა. კოლა კოლმეურანა.

დედას ეჩქარება.

— აბა, კოლა, მე ენაში მიედივარ. ცირიკო საბავშვო მოედანზე წაიეგანე.

მოედანზე ცირიკოს ტანისამოსი გამოუცვალეს, აჭამეს, შემდეგ სხვა ბავშვებთან ერთად წაიეგანეს სათამაშოდ. კოლა კი ბრიკადაშია. კოლმეურნეობამ დაავალა ბრიკადანს:

— შვავროფეთ ქარისაგან ჩამოფრთილი ვაშლი და მსხალი და
ღანირეთ.

— ვაშა!

მოედვენ ბავშვები ბაღებს, წითელ ეკლესიას ვეუფებს ქარი აფრია-
ლებს. კანაღდა მუშაობა. თლიან, აწყობენ, ახმობენ.

— ბიჭებო, მოდი, სეკ წაუდეთ, მოცვი მოაყვრიფოთ და
კავახსმოთ...

— ძალიან კარგი იქნება, წაუდეთ, უსათოდ წაუდეთ...

აღარ სწუსს ცირიკოს დედა, — იცის, რომ მის შვილს კარგად
ჟუღიან. აღარ ეცრემლება თვალები კოლას და აღარ შესწივლებს
სოლმე დედას:

— დედიკო, ცირიკომ მომკლა, არაფერს არ მიჯერის...

კოლა მსიარულია, კოლა კოლმეურნება, და ბავშვების ბრიკადა
ესმარება კოლმეურნობას, რითაც კი შეუძლია...

ახალგაზრდათა საერთა- შორისო დღე

ფრანგო,
გერმანელო.—
მუშების ბავშვებო!
ზანგების,
ინდუსების,
ჩინელების ბავშვებო!
ემზადეთ ბეჯითად
თქვენ ახალგაზრდათა
საერთაშორისო
წითელი დღისათვის!
თუ უმუშევარი
არის მამაშენი,
თუ მასწავლებელი
სასტიკად გეპყრობა,
თუ სრომობ
მშვიერი,—
კარგად დაიხსომე:
შენ უნდა იბრძოლო,
ებრძოლე ფაშისტებს,
რომ მათი თოფები
ჩვენ არ გვიცქეროდენ
მუქარით ქუჩიდან,
რომ მთელ ქვეყანაზე,
როგორც ქარიშხალი,
მძლავრად გაისმოდეს
ჩვენი ლოზუნგები,
რომ ახალგაზრდები
მტკიცედ დაირაზმობთ
საერთაშორისო დღეს,
რომ თქვენს მალალ ცაზე
მალე ამობრწყინდეს
მშრომელთა მნათობი—
საბჭოთა მზე!

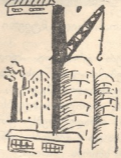
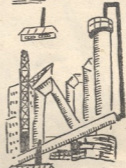
მილერო

მასამ გარემოწარმო ნოს სესი

კოლექტივი დაუდგინეთ —
 შევიძინოთ ვეკლამ სესნი.
 გამოწვევას, როგორც უწინ,
 ბევრითად და ერთხმად შევსდით.
 მეც შენ გიწვევ, ბიჭო დიტო,
 მშენებლობას მხარი მივსცეთ,
 ვინც სუთწლებსე არა ფიქრობს,
 ვერაგია, დაგმტყიცებ.
 თითქმის ვეკლა შრომობს,
 იბრძვის,
 რომ დაძაფრდეს დიდი გემბა,
 მსოფლიდ მტერი, მტერი
 სისლით,
 გულმოსული, იგინება.
 ჩვენც რაღა ვართ, ჩვენც სომ
 შეგმწვეს
 შრომის ძალა და უნარი,
 უშრომელად ვინ ვოფილა
 მკბრძოლი და კომუნარი.
 მესობლებში გაზაფრცვლოთ
 ვადაშწვეუბი წელის სესნი,
 სომ ვაიგე ჩემი რჩევა,
 სომ ვაიგე, დიტო, გემის?!
 შემდეგ ვნახაუთ, ვინ უფრო მეტს
 მუაგროვებს სელის მომწეროთ,
 კამარჯვებს სოცსეუჯობრმი
 დიდი რიცხვი შეგვიმოწმებს.
 შეიჯობრენ მეგობრები
 ბლტაცებით და ერთკულად,
 და ორივემ ვამოწვევა
 შეასრულა ჩინებულად.

აღ. ბილანიშვილი.

ქარი ქრის, ჰგვის ქუჩებს და გზებს ცოცხლით, მტვრის კორიანტელს აყენებს, ქალაქის ნაფლეთებს აფრიალებს. აი, ერთგან ავარდა მტვერი. პატარა გრიგალი დატრიალდა ბზრიალსა-

ვით და თან წაიღო მტვერი და ნავაეიც.

ზოგჯერ გრიგალი დიდია, ღრუბლებამდეც აღწევს. უზარმაზარი გრიგალი ჰგლეჯს სახურავებს, ანგრევს სახლებს და ხანდახან ანადგურებს მთელ სოფლებსა და ქალაქებს. ამნაირ გრიგალს სმერჩს ეძახიან.

გაზაფხულობით გრიგალი ყველას უნახავს, მაგრამ მოსვლია თუ არა ვისმეს აზრად, რომ გრიგალი ამუშაოს და მანქანა ატრიალებინოს? რა იქნებოდა, რომ გრიგალში ჩაგვედგა ფირ-

ფიტებიანი ღერძი და გვენახა, როგორი სიძლიერით დაატრიალებდა ბორბალს. საოცარი მანქანა იქნებოდა და სრულიად უფასოდ იმუშავებდა.

ამნაირი გრიგალის მანქანის გამომგონებელს სულით ავადმყოფთა სახლში ჩასვამდნენ. გრიგალი ერთ ადგილას როდი დგას, და გამომგონებელს მოუხდებოდა ყველა გრიგალის დევნა და მის შუაგულში მანქანის შეტანა.

გრიგალის დევნა და დაქერა, რასაკვირველია, სისულელეა, მაგრამ აზრი კარგია. ადამიანმა უნდა მოახერხოს გრიგალი ერთ ადგილას გააჩეროს და მერე დადგას თავისი მანქანა.

გრიგალი ძ.ღლი არაა, რომ შეიძლებაოდეს მისი დაქერა და ჯაჭვით დაბმა. საკიროა ისეთი მანქანა იქნას გამოგონებული, რომელიც თვითონ გააჩენს გრიგალს და ეს გრიგალი დაატრიალებს მას.

ვინც იცის წყლის ტურბინის მოწყობილობა, მაშინვე იტყვის: გავაკეთოთ ქარის ტურბინიო. ჯებირით წყალს აკავებენ, ის პიოდაპირ ველარ მიდის და ჯებირთან შეეკუბდება. აღებენ მაშინ მიღებს, და წყალი საშინელი ძალით მიეჭანება შიგ; მილი ბოლოში მოგრეხილია ლოკოკინის ნიქარასავით, შუაზე კი ამგვარ ლოკოკინისებურ მილს ღართული აქვს ფირფიტებიანი

ბორბალი. მიღში წყალი ვრი
გალივით დატრიალდება და
დაატრიალებს ბორბალს.

წყლის ამნაირად გამოყენება
აღვილია, მაგრამ ქარის ასე გა-
მოყენება არ შეიძლება: ქარი
მოსეირნება, კი არ მიმდინარე-
ობს, როგორც წყალი მდინარე-
ში, ის დასეირნობს სხვადასხვა
ადგილას. შესაძლებელია ქარი
შეაკავოთ ჯებირით?

ქარი რომ ამუშაო—ეს დიდი
გამოგონება იქნება, მაშინ ძა-
ლიან იაფი ენერჯია გვექნება.
პატარა ბიჭვა უატმა დაინახა,
როგორ ხტოდა აღუღებულ
ჩაიდანის სახურავი, და მიხვდა,
რომ თავსახურავს ბიძკავდა
ორთქლი და გამოიგონა ორთ-
ქლის მანქანა ჩვენ ხშირად ვხე-
დავთ გრიგალს, ვგრძობთ რო-
გორ ქარს ქარი, როგორ მირე-
კავს ცაზე ღრუბლებს, და უნ-
და გამოვიგონოთ ქარის კარგი
მანქანა:

გრიგალი ძრავი ჯერ არ არის

გამოყენებული. ქარი მიერეკე-
ბა ღრუბლებს და დაძრწის მინ-
დერებსა და ველზე სრულად
უსარგებლოდ, ქარს არ უყვარს
საქმის კეთება. უწინ იალქნიანი
ხომალდები იყო, ქარი ბერავ-
და იალქნებს და გადაჰქონდა
საქონელი ოკეანეებზე. ახლა
იალქნიანი ხომალდები ძალიან
იშვიათია, ზღვებზე გემები და-
დის, და ქარს აღარაფერი რჩე-
ბა გასაკეთებელი. გარდა იმისა,
რომ ჯერ კიდევ ატრიალებს
ქარის წისქვილებს. სხვა სამუ-
შაო ქარს არა აქვს, დიდი უსა-
ქმურია ქარი. მაგრამ თუ დაი-
მორჩილებ,—დიდი მუშა იქნება.
საჭიროა ძალით ვამუშაოთ ისე,
როგორც მდინარეებში მუშაობს
ჩვენთვის.

ქარის წისქვილები ხომ არ
შეიძლება მანქანებად ჩაითვა-
ლოს. სოფლის ქარის წისქვი-
ლები 1700 წელიწადია რაც არ-
სებობს და როგორც იყო,
ისეთივე დარჩა აქამდე.

ისევ ისე დგანან, ისე ჰრიალე-
ბენ და ფქვავენ პურს.

ჰრიალა ქარის წისქვილი ქარს
ართმევს მხოლოდ მეოთხედ ძა-
ლას, დანარჩენი ძალა კი სივრ-
ცეში მიფრინავს.

ყოველი მანქანა მუშაობს, სა-
ნამ სათბობი მასალა აქვს. ორ-
თქლის მანქანა მუშაობს, სანამ

აეხოპტოანი

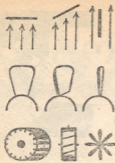
ძია თომამ
 თვითმფრინავით
 გადაფრენა
 განისრინა,
 აეროდრომის
 მიამაშურა
 და სვლაროც
 მალე ნახა.
 ბილეთი რომ
 შეიძინა,
 თომაც ჩასვეს
 თვითმფრინავში,
 სედაუს—ჩაჯდა
 მემანქანე,
 და მფრინავი
 დაჯდა თავში.
 აკუგუნდა
 მოტორები,
 ანმაშურდა

ზროპელური,
 ჩუენი თომამ
 თვითმფრინავში
 არსეინად
 სის და ძღერის.
 მალლა ადის
 თვითმფრინავი...
 არ გასულა
 წუთი ორი,—
 ფანჯარაში
 გადინება,
 დანახა
 ჩუენი გორი.
 გორის შემდეგ
 თვითმფრინავმა
 გადირბინა
 სტალინიჩი,
 მთა-კლდეები
 გადალახა,

და გამოხნდა
 ქუთაისიც.
 მიჭქრის, მიჭქრის
 თვითმფრინავი,
 შავი სღვისკენ
 მინაშურა,
 აგერ განსე
 მარჯვნივ დარჩა
 მას მუშების
 ჭიათურა.
 მხესე ბრწყინავს
 თვითმფრინავი,
 მიკოკმანობს,
 ვით მტრედია,
 თომამ ძირს რომ
 გადაიხედა,
 დანახა
 სამტრედია.
 და როდესაც
 წასაკითხად
 გადაძალა
 მან გახეთი, —
 შენიძნა, რომ
 მარცხნით დარჩა
 გურია და
 ოსურკეთი.
 სამეგრელოს
 თავს დაადგა,
 როგორც რკინის

ქორი დიდი,
 გადაფრინდა,
 გადაიბრა
 სენავი და
 თვით სუკედაღა.
 მაჲ სღვის ნახაირს
 რომ მიადგა,
 ფრენა ცოტა
 შეანელა
 და თანდათან
 ძირს დაეშვა,
 ძირს დაეშვა
 ნელა-ნელა.
 ბოლოს სულ ძირს
 ჩამოეშვა,
 ველსე ბორბლით
 გასრიალდა,
 დადგა...
 უკვე სოხუმიან,
 მია თომაც
 გადმობრძანდა.
 დაესია
 დიდ-პატარა,
 გამოჭკითსეს
 მას ამბავი.
 უთხრა: „აგირსეუთ
 ვეუღას ჩავუდეთ,
 კარგი არის
 თვითმფრინავი“.
 ლადო გიგეჭკორი

შეშა უნთია და წყალი არის ქვაბში, ავტომობილი — სანამ ბენზინი აქვს. ნახშირის, წყლის და ნავთის შოვნა ჩვენ შეგვიძლია.

ქარის წისქვილი კი ტრიალებს, სანამ ქარია, და თუ ქარი შეწყდა, მისი შოვნა, მოტანა, ან გაკეთება არ შეიძლება, და წისქვილიც ჩერდება. თუ ქარბუქი ამოვარდა, — სახურავს ჰგლეჯს, ფრთებს სტეხს, და ახალი წისქვილი უნდა ააშენოთ.

აი ეს არის ქარის წისქვილის უხერხული მხარე. ის უსწორმასწოროდ მუშაობს. ქარის მაღალი წისქვილის გაკეთება არ შეიძლება: მაშინვე მოგლეჯს ძლიერი ქარი.

აი რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ცისფერი ნახშირის მანქანის გამოგონებას. ჩვენი სათბობის — ნავთის, ტორფის და ნახშირის — უმთავრესი მარაგი ჩქარა გამოილევა. ქვანახშირმა დიდი-დიდი 200 წელიწადს იკმაროს. მერე რაღა უნდა ვქნათ? რით შევცვლით შავ ნახშირს? ყველაზე უკეთესი იქნებოდა

შეგვეცვალა იგი ცისფერი ნახშირით — ქარით. ქარის მარაგი უღვევლია, ქარი რამდენიც გინდა არის: ჰაერი შეუსწყვეტილად მოძრაობს თბილი ადგილებიდან ცივისაკენ და ცივისაკენ თბილისაკენ.

მოსკოვში არის სამეცნიერო ინსტიტუტი, რომელიც იკვლევს ქარს. ამ ინსტიტუტში ააშენეს ქარის ახალი ძრავი. შესახედავად ის თვითმფრინავს ჰგავს, მაგრამ ისეთს, რომელსაც ფრთები არა აქვს. ძრავს ბოლო და პროპელერი თვითმფრინავისა აქვს, მხოლოდ ფრთები, პროპელერის ფრთაოთხი აქვს, და არა ორი. ქარის ძრავი მაღალ კოშკზე დგას, რადგანაც მაღლა ქარი უფრო ძლიერია.

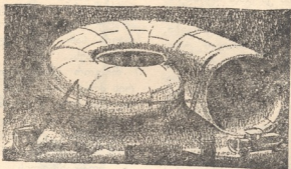
ინჟინრებს ახალი მანქანა არ გამოუგონიათ, მხოლოდ გააუმჯობესეს სოფლის წისქვილი. საჭირო იყო გაკეთებულიყო ისეთი ძრავი, რომელიც ყოველთვის თანაბრად იმუშავებდა და ერთნაირად სწრაფად იტრიალებდა დიდი ქარის და პატარა ქარის დროსაც. უპირველესად ფრთები ისე უნდა გაკეთდეს, რომ ყოველთვის ქარის პირდაპირ იდგეს, საიდანაც ქარი ჰქრის, წისქვილიც¹⁾ იქით უნდა მოტრიალდეს.

ფლუგერი ყოველთვის აჩვენებს, საიდან ქრის ქარი. სახურავზე დგამენ რკინის პატარა

¹⁾ ქარის წისქვილები ბევრია ურანში, ჩვენი კი მხოლოდ ზოგიერთ ადგილას არის ძალიან ცოტა.

ბაირალებს ან მამლებს, და ისინი ყოველთვის აჩვენებენ საიდან მოდის ქარი.

სამეცნიერო ინსტიტუტში ქარის ძრავს ფრთიანი ბოლო გაუკეთეს—დიდი ფლუგერი.

ცაგის წისქვილი თვითონ ტრიალებს ქარისაკენ (ცაგი ჰქვია მოსკოვის სამეცნიერო ინსტიტუტს, რომელიც იკვლევს ქარს, აშენებს ქარის მანქანებს და თვითმფრინავებს).

აი სამი ტრიალა. აბა რომელი იტრიალებს ყველაზე სწრაფად—პირველი, მეორე, თუ მესამე? პირველის ფრთები ოდნავ დაცერებულა, მეორის უფრო დაცერებულა, მესამე კი პირდაპირ დგას.

თქვენ შევიძლიათ გააკეთოთ ასეთი ტრიალები და ნახეთ, რომ პირველი ძლივ-ძლივობით ბრუნავს, მეორე ტრიალებს, როგორც უნდა იტრიალოს, მესამე კი სრულიადაც არ იძვრის.

ქარი წინ მიისწრაფის და უცებ წინ ხვდება ცერად დაღმული ფიჭვიტა. ქარი, ჰაეროვანი ნაკადი, ეცა მას, უბიძგა და თვითონ წინ გახტა.

ქარი ქრის შეუსწავებლად, აწვება წისქვილის ფრთას და ბიძგავს მას, რომ გზაში არ გასჩეროს და ხელი არ შეუშალოს მის მოძრაობას. ფრთა კი ღერძზეა, ტრიალებს, და ქარი ვერ

ახერხებს მის მოშორებას თავის გზიდან. ქრის ნაკადი, ბიძგავს, ფრთა ხვდება მეორე ნაკადს. ამნაირი წისქვილი სულ ბრუნავს, სანამ ქარია.

თუ ფრთას ოდნავ დაცერებით დაღვამთ, მაშინ ქარიც ოდნავ აწვება. ამნაირი ფრთა მაინც არ აფერხებს ჰაერის ნაკადს. რამდენადაც უფრო დაცერებუ-

ლია ფრთა, ძღვეხად უფრო მეტად აფერხებს ქარს, და მეტია წნევაც.

მესამე ტრიალა სულ არ ტრიალებს, რადგანაც სრულიად არა აქვს დაცერებული ფრთები.

ეს ძალიან კარგად იციან ინჟინრებმა და გადაწყვიტეს ისე გააკეთონ წისქვილის ფრთები, რომ ფრთა თავისთავად ტრიალებდეს. ღერძზე მაგრად არაა მიმაგრებული ფრთები და თავისუფლად მოძრაობს; როდესაც პატარა ქარი უბერავს, — ფრთები უფრო ცერდება, წნევა მატულობს, და წისქვილი უფრო სწრაფად ტრიალებს. თუ ძლიერი ქარი ქრის, — ფრთების დაცერება კლებულობს, და წისქვილი ისე ბრუნავს, როგორც პატარა ქარის დროს. ინჟინრების მიერ გამოგონებული მიმართულება თავისთავად ატრიალებს ფრთებს და ამცირებს დაცერებას, როდესაც წისქვილი გადამეტებული სისწრაფით ამოძრავდება ამნაირი ქარძრავები არის მოწყობილი ყირიმის კოლმეურნეობებში და ბაქოში ნავთის სარეწავებში.

„ბაქო“ ნიშნავს „ქარების ქალაქს“. იქ ძლიერი და თანაბარი ქარები ქრის. ყირიმშიც ასევეა. ეს ქარძრავები ამოძრავებენ ელექტროძრავებს და იმუშავებენ ელექტროდენს. ბაქოში ქარძრავები ნავთის ტუმბავებში კებიდან.

ქარს შეუძლია დიდი სამსახური გაუწიოს ჩვენს მეურნეობას. მაგრამ ცაგის ინჟინრებმა

საბოლოოდ ვერ მოახერხეს ქარის გამოყენება. მათი ძრავი ძალიან ცოტა ძალას ართმევს ქარს. წისქვილის ფრთები ბევრს არაფერს უშლის ქარს, ქარის ძალის საში მეოთხედი განზე მიფრინავს.

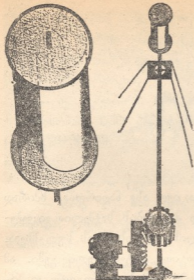
როგორ უნდა მოეწყოს ქარის ძრავი ისე, რომ რაც შეიძლება მეტი ენერგია მოსტაცოს ქარს? ამ წერილის დასაწყისში ჩვენ ვწერდით გრიგალის შესახებ (კუდიანი ქარის, ან კორიანტელის, როგორც სხვადასხვა ადგილას ეძახიან). კარგი იქნება, გაკეთდეს ქარის მანქანა კი არა, გრიგალის მანქანა.

გრიგალის მანქანა უმჯობესია ქარის წისქვილზე, ისე, როგორც წყლის ტურბინი უმჯობესია წყლის თვალზე.

წყალს აიძულებენ დატრიალდეს ტურბინში ლოკოკინის ნიჟარისებრ მილში. ამნაირივე მახე უნდა დავუგოთ ქარსაც, რომ ქარი ჩვენ მანქანაში ბზრი-ალასავით დატრიალდეს.

გავაკეთოთ ამგვარად: ქარი ეცემა შეზნევილ ნახევარს, მეორე ნახევარს წინ ხვდება მოხვეული კედელი, რომელსაც ეცემა ჰაერის ნაკადი, ძლიერ აწევა და ცდილობს როგორმე გავიდეს გარეთ, მაღლა ვერ მიდის, ძირს არ არის გასასვლელი, ერთადერთი გზაა მარც-

ხნით, მარცხნით აქვს გასასვლელი. იქ სიწყნარეა. ჰაერის ნაკადი მისრიალებს კედლებზე და ეცემა მგორე მოხვეულ კედელს და მხოლოდ ამის შემდეგ გაეარღება გარეთ. აი როგორი გზა უნდა გაიაროს ჰაერის ნაკადმა ჩვენ მანქანაში. ქარის

წისქვილში ჰაერის ნაკადი ფრთის ფირფიტას ერთხელ ეცემა, აქ კი ორჯელ. ახლა წარმოიდგინეთ, რანაირად იდგნება ქარი ამ მანქანაში. თქვენ თვითონ დაინახავთ, რომ ქარი თვითონ ჰქმნის გრიგალს და თვითონვე ტრიალებს შიგნით, ამიტომაც დავარქვათ მას გრიგალი-ძრავი. ამნაირი მანქანა ბევრად მეტ ძალას ართმევს ქარს, ვიდრე ქარის წისქვილი. ეს მანქანა შეიძლება არ დავდგათ ქარის პირდაპირ, შეიძლება ძალიან დიდი გავაკეთოთ და მშინ დიდძალოვანი იქნება.

ცოლინდრის გაკეთება ადვილია მაგარი მუყაოსაგან ან ფირფიტისაგან. მუყაო და ფირფიტარი მკვიდრი მასალა არ არის, ამიტომ უმჯობესი იქნება გავაკეთოთ რკინის ფურცლისაგან. ამნაირ გრიგალის ძრავს შეეძლება ამოქმედოს ტრიერი, გასანიავებელი, ან პატარა დინამომანქანა.

რიაუ, რიაუ!

ეს ამბავი ჰანაჩეჰს არა ერთხელ და ორჯელ უამბინა ჩვენთვის. ჩვენ, ესეკიმოსები, დედაძინის განაპირას ვცხოვრობთ. ფესქეჰმ დედაძინა გვაქვს, წინ კი — ეინულაოვანი ოკეანე.

ზამთარ-ზაფხულ ოკეანეში განუწყვეტლივ დაცურავენ ეინულაოები, რომლებსედაც არსეინად წვანან თეთრი დათვები, სღვის ლომები, სღვის ძაღლები. ჩვენ მათ სძირად ვკლავთ თოფით.

მეფის დროს ჩვენ თოფები არ გვქონდა და დათვებს და სღვის

ლომებს ისრებით ვკლავდით. მხელი იყო ასე ნადირობა. სძირად მძივრები ვიუჯვით და ძალაუნებურად ძაღლების საჭმელით ვიკვებებოდით. მაგრამ ახლა, საბჭოთა ხელისუფლების დროს, სულ სხვაა. ჩვენთან უოკულწლივ მოდის სანოვაგით და ტვირთული კეძი. ამ შემოდგომითაც იყო, მაგრამ უბედურება შეეძინა: როგორც კი ნაზირს მოადგა, ძლიერმა ქარმა დაუბერა, და ზღვა აღელდა. ჩრდილოეთიდან აუარებელი უინული წამოვიდა, და კეძი წავიდა. აღარც დაბრუნებულა. ჩვენ მხოლოდ 10 ტომარა ფუქვილის, ჩაის, შაქრისა და თოფის წაძლის კადმოლება მოყვანართით. ეს უვლადფერი ერთმანეთში თანაწორად კავიუჯვით და შიშით ველოდით მძივრ ზამთარს.

საჭმელი ძაღვ შემოგვაკლდა. ისულებული ვიუჯვით დამძალი თვეზი გვეჭამა. ერთ დამეს სამინელმა ბიძგმა წამომასტუნა.

— უურრ! შშ! შშ! — გრიალებს რაღაც ქუჩაში, დედამიწაც კი ინმრევა.

თურმე უსარმაზარი უინული დასჯახებია ნაზირს და იმტვრევა. დამე ძლივს გავათიეთ. დილით სწრაფად გავიქცეთ ქუჩაში და დავინახეთ უსარმაზარი უინული, რომელსაც მთელი წვალი დაუყარა.

— უმაწვილებო, შეხეთ, შეხეთ! — უვირის ტეკრეტაუ, — უინულზე რაღაც შავი მოჩანს.

— სადა, სად?

— აკერ, იქ, იქ!

- მართლაც შავი რზღაცა ჩანს, მერე რა დიდია!
- ეგ რირკია, რირკი (ზღვის ძაღლი)—ამბობს ნაური.
- არა, რირკი კი არა, კიოგინია (დათვი)!—იმხის კარაუკე.
- არა, რირკია.
- შე კი ვამბობ, რომ კიოგინია!

ამსობაში ჩემმა ბიძებმაც მოიბინეს. ისინი გამოცდილი მონადირეები არიან, ერთბაშად იცხენს, რაც იყო ვინულსე, და დაიუვირეს:

— ეგ რიაუა (ვეშხი), რიაუ!

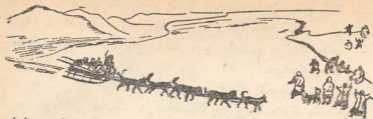
— ღამე სღუა საშინლად დელაუდა, — ამბობს ჰანა, — უინულები აირეოდა, გაჭელეტიდა რიაუს, და სღუამ ერთ-ერთ ვინულსე გადმოისროლა.

— მივიდეთ, ვნასოთ.

— მივიდეთ, მივიდეთ!

საჩქაროდ შევებით მარსილებში ძაღლები. კეისარია. რატომ არ გაგვისარდებოდა, როცა აგერ თითქმის საში კვირბა, რაც ჩვენ, ესკიმოსები, ნასეკრად მშვირები ვართ და დამძალი თვესით

ვიკვებებით. მსუქანი რიაუს ზოგნა ნამდვილი დღესასწაული იყო ჩვენთვის. დამძულმა ძაღლებმა იგრძნეს გემრიელი ღუკმა, სინათლით შეებუნ მარხილში და სწრაფად გაგვაქროლეს. სუთ წუთში ჩვენი იარანგები (სახლები) დაცალიერდა. მოსუცი და ახალგაზრდები, კველანი 12 არკარში ჩავსესდით და წავედით რიაუსკენ. ეინული სწორი და სქელი იყო, ძაგრამ ძაღლები ნელი ნაბიჯით შიდიოდენ, რადგანაც ოკეანეში წუალი მარლიანია და ამის გამო ეინულიც მარლიანია, ხოლო მარლიან ეინულსე მარხილი კი არ მისრიალებს, მისრიალებს.

კარაუკე მარხილში მარტოკა ჩავდა და ძაღლებს უთხრა:
— სუკ, სუკ!

ძაღლები მისვდენ, რაც იყო საჭირო, და მეორე მხარეს გაუსვიეს. ისინი წავიდენ ესკიმოსების მესობელ სოფელში, დღესასწაულსე დასაბარტყებლად. შორიდან რიაუ სულ ზატარა, ერთი ნამცეცა მოჩანდა, ძაგრამ როდესაც მიუახლოვდით, მაშინ კი ჩვენს კველასე დიდ ნავსე სამჯერ დიდი აღმოჩნდა. მოყვანილობითაც ნავსა ჭკავდა.

რიაუ მკვდარი და გაეინული იყო. ჩემმა ბიძამა ეტიმ, ინაუტიმ, იმალკეტიმ, ინაიკომ და ეტიუნიმ ცულებით დანესეს რიაუ. ჯერ ძაღლები გაგამდეთ, რომ არ შევეწუსებინეთ. დედა, ინა, ნუნა და ტეკრეტაუ რიაუს ბოლოდან მის ზურგსე აპურენ, კაიძალებს ტევაუბი და შოიკეცეს. ბიძია ეტიმ მათ ნავთქურა და ზრიმუსი მიასწოდა, მე კი ქონის დიდრონ ნაჭრებს ვურიდი რიაუს ზურგსე. დედა მათ სწავდა და ბავშვებს ურიგებდა. უფროსები ამ ქონს უმად სჭამდენ. ძაღლე კარაუკემც დაბრუნდა. მას მესობლები მოჭკევენ. კარაუკემ აიღო ცული, გაუჩყნა ება რიაუს, შემერა შიკ, ამოაცალა ენა და სტუმრებს გაუყო.

რიაუს ენა ჩვენ ძაღლიან გვიუვარს.

კარბუტე კვლავ შეძერბა რიანს ზირში და ცხელით ამტვრევდა კრძელ მკვ ფირფიტებს, რომელიც კბილების მკაცრობას უწყვეტ რიანს. ეს ფირფიტები ისეთი მაგარია, როგორც ძვალი. კარბუტე 300 ასეთი ფირფიტა მოამტვრია. ამ ფირფიტებს „რიანს ულვა-შებს“ ეძახიან.

ძალიან მსიარული დღესასწაული გვექონდა. სულ დაგვაფიწვდა, რომ ეინულსე ვიმყოფებით და უოჯელ წუთს შეიძლება ნაზირს მო-
 ვწვდეთ და დაეინროთ. მაგრამ როდესაც ეს საფრთხე გავგახსენდა, მაშინ კი დაფუცდურდით. ბიძია ეტემ ქონის ნაჭერი აიღო და ნა-
 ზირსე წაჯიდა საფარულოდ. ნაზირი შორს, ძალიან შორს იყო წყნებან. როდესაც ბიძიამ ნაზირს მიადწია და თოვლსე გაწვა, იგი სრულიად მოგვეფარა თვალიდან. რიანს სორცით გამამდარი ბი-
 ძები და დეიდები ძაღლების გვერდით დაწვეს ეინულსე და ჩა-
 თვლიძეს. მსე საამურად გვათბობდა. „ბიძია ეტის რომ დაუძინოს, ეინულის მოტეხა გამოეპაროს, მაშინ რაღა გვეშეველება?“ — გავი-
 ფიქრე და ეს ჩემი შიში ნუნს გავუსიარე. ნუნმა დედას უთხრა, მაგრამ დედას ჩემთვის არა სცალოდა: იგი სტუმრებს ელანარაკე-
 ბოდა და ნუნის სიტყვებისთვის ეურიც არ უგდია.

მე და ნუნს კი ეს შიში არ გვასვენებდა. უცებ მას მოაგონ-
 და, რომ ჩანთაში ძვალი და ბატის ბუმბული გვაქვს წამოღებული. ამით მოხუცები გაიგებენ სოლმე, თუ რა ხდება ზღვასე.

ნუნმა ამოიღო ძვალი და ბუმბული, ძვლის წვერი თოვლში ჩაარჭო, მე სვეიდან ცხელი წვალი დაჯახსი, რომელიც ძაღვ გა-

იუნა და ძალი თოვლში გააძაგრა; შემდეგ ნაუნმა ძვალს სვე-
დან ბუმბული დაადო, და გაფაციცებით დაჟუჟუთ თვალეურის დე-
ნება. ნაუნის სუნთქვამ ბუმბული შეანძრობა.

— ნუ ცელქობ, — შეჟურტოე მე. ის კი იცინის, კინკისებს.

მე ძალე გავიქეცი კარაუგესთან, რომელიც რიანს სორცს არ-
კარმი ალაგებდა, და მას მივესძარე, დედა და დეიდები კი არსე-
ინად ისინდენ ფეშანის ზურგზე მსრწოლაჟი ნაუთქურისა და ზრიძუ-
ნის გვერდით და მღეროდენ:

„ქარო, სძირად მოგვიტანე აღარ გეშინა, ჩვენ ვეკლანი
გემრიელი საჩუქარი, ვართ უსომოდ გამძღარი“.

მაგრამ უკანასკნელი სიტყვების დათაჟება ვერ მოახწრეს, რომ
გაინმა ნაუნის შესახარი სმა:

— ეი-ნუ-ლი მიდის, მიდის, ბუმბული ინძრევა!

ძაღლები და ადამიანები ვეკლა ფესზე დადგა. დედაჩემი შიში-
საგან რიანს ზურგიდან გადმოფარდა და ეინულზე ფეხი იტკინა.
არ დაუვირობა, ხალა სიმწრისაგან თითზე იებინა. ძაღლები
გრძნობდენ, რა უბედურებაც მოგველოდა, და, რაც ძალი და ღონე
ჭქონდათ, ნაპირისაკენ მიქროდენ. ნაპირიდან სუთი ნაბიჯის მოშო-
რებით ძაღლები ვაჩქრდენ, დანიწვეს ეზუილი, აქეთ-იქით აწეებოდენ.

ჩვენსა და ნაპირს შუა ზღვის ძაჟი სოლი მოჩანდა. ეინული
თანდათან შორდებოდა ნაპირს.

— ჩასტით წვაღში! — დაივირა ჰანამ, მაგრამ წვაღში ჩა-
სტამა ვერაჟინ გაბუდა: ვეკლას ეშინოდა ცივი წულის.

— ჩასტით, თორემ შერე გვიან იქნება! — გაიმეორა შრისხა-
ნედ ჰანამ და წვაღში გადაეშვა. იგი ჯერ მთლად დაიძალა წვაღ-
ში, შემდეგ კი აშოსტა. მას მიუჟეჟი მე.

— ბრრრ!.. აას,ას... ო-აო-აო! — ვუვიროდი ცივი წულისა-
გან კაღურჯებული.

შემდეგ ვეკლა ესკიმოსი, ძაღლებიან-ნაჟებიანად, გადასტა წვაღ-
ში, და ისეთი სასარელი წივილ-კივილი ატედა, რომ ერთმანეთის
აღარაფერი გვესმოდა.

მთლად დასველებულები, საშინლად კვანკალებდით. მშრალი
იყო მხოლოდ ბიძა ეტი. მას უსარძასარი ცეცხლი გაუნადებინა.
წულიდან გამოსულები ცეცხლთან შრებოდენ და თბებოდენ. ვეკლა-
ზე ბოლოს ჰანამ გამოვიდა წულიდან.

— აი ასლა ვეკლაფერი რიგზეა, — სთქვა მან, — აბა მომეცით

თქვენი სელები. ჩვენც ჩაუკიდეთ სელები ერთმანეთს, ცეცხლის გარ-
შემო დიდი წრე გაუაკეთეთ, დავიწუეთ ხტუნვა და ძღერა:
„რიაუმ, რიაუმ გაგვიმართა
დექსასწაული!“

ეინული კი მიცურაფდა შორს, შორს, და თან მიქქანდა გე-
მრიელი და მსუქანი რიაუ.

ურალოვი.

გ ლ ა რ ბ ი

— სელს ნუ ასლებ, გი-
ჩსვლეტს, გიჩსვლეტს. დასე ნე-
ძსებოვით წვეტიანია.

— იცი ამას რა ჭქვიანა?
ზღარბი, ზღარბი.

— მერე, ვინ მოგცა?

— ვინა და, მოიცა, გი-
ამბო. წუსვლის უფელამ რომ
დავიძინეთ, ჩვენმა ძაღლმა უფა
ასტესა. უფადა, უფადა და მერე
უცებ წკმუტუნია დაიწყო. მამას

ვეონა ქურდები მოვიდნო, სელში დიდი კერტი ავიღო, გარეთ გავიდა.
ძაღლი უფრო აუფადა, თან ერთ ალაგს ტრიალებდა მამამ. მჭქვი-
რბა, მერე დაუსტვინა. ძაღლი მანც ერთ ალაგას ტრიალებდა.
მამას გაუკვირდა, მივიდა ახლო და ეს კი თურმე რა უოფილა.

— აი შე ეშმაკო, შენა, უუურე, უუურე, გორგალივით რომ მოი-
კუნტა...

— იცი, ციალა, ეს სკოლაში წავიუვანათ.

— ჰო, ჰო. აი ამ უუთით მივიტანათ. ეს თურმე ჩვენი მე-
გობარია, ბოსტნის მანებებლებს ანადგურებსო, მამამ ასე სთქვა.

— წავიუვანათ, წავიუვანათ.

— ჩვენი ცოცხალი კუთხე უფრო გავამდიდროთ.

ბავშვებმა ველის გორგალი ნაფორით უუთში ჩასდგეს და შინი-
საკენ გაიქცენ.

ცქვიტი.

ფეხები, კარხა და წყალი

იატაკი და ფეხები

მოელ საფსუღის სკოლის იატაკი დასველებული იყო და უცებ ატედა ფეხების ბაკ-ბუკ-ბაკ-ბუკ.

— რა ამბავია?

— ფეხები ვართ, სკოლაში ბავშვები მოვიყვანეთ!
— აბა ერთი დასუღეთ იატაკს!

ტალახიანი ფეხები მოტრიალდნენ კარებისაკენ, იბაკუნეს კარებთან და გაიქცნენ. წაიყვანეს ბავშვები სხვადასხვა ადგილას—სოფი თიფის მოსატანად, სოფი კანაფის, სოფი მანათის და სოფი ტყეში წიწვისათვის.

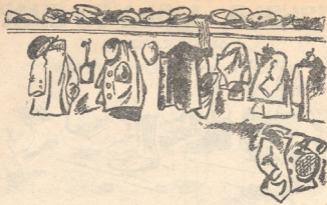
მოირბინეს ბავშვებმა ისევ სკოლაში და შეუდგნენ მუშაობას. რა გააკეთეს ბავშვებმა?

წაიკითხეთ ქვემოთ.

კ ა რ ხ ა ს თ ა ნ

აი რა მდგომარეობაში იყო უწინ კანსასე ჰალტოები და ქუდები. მოირბინეს ბავშვებმა, რომ ჩაეცვათ ჰალტოები.

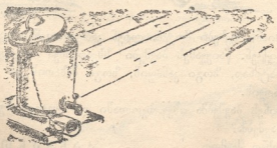
— სადაა ჰალტო, სადაა ქუდი?—ვირან ბავშვები, ეძებენ,

ემეზენ, უკუღა თაჲის ნიჲთეების ჰოჲნას ცდილობს.
ბაჲმეზება იდიღეს მაკრატელი, ქაღალდი, ფანქარი და გაჲკეთეს...
რა გაჲკეთეს?
წაიკითხეთ ქჲემოთ.

ფ უ რ თ ხ ი

ვიღაცამ იატაკსე გადააფურთხა და წაჲიდა.
ფურთხი კი თანდათან გახსმა.
ფურთხი გადაჲდებ მტერად გადაიქცა.
მტერი ჩაცვიუდა წელის ჭურჭელში.
ბაჲმეზები კი ამ ჭურჭლიდან წელს სჲამდენ.

როგორ უნდა მოჲიქცეთ, რომ ფურთხი წელის ჭურჭელში არ
ჩაჲარდეს?
წაიკითხეთ ქჲემოთ.

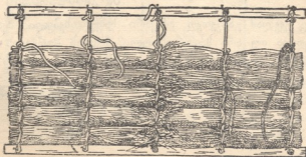
ბავშვები სწავლობას თამაშობდენ და აი როგორი სელები უნდათ.

რვეულები აიღეს სელში, შესედეთ, რვეული როგორი განდა. ზირსე წაისვეს სელები, შესედეთ, სახე როგორი აქეთ. დანახა ეს სანკომისიამ და შეუდგა საქმეს.

რა გააკეთა სანკომისიამ?
წაიკითხე ქვემოთ.

რა გააკეთოს ბავშვებმა

ფესებისთვის გააკეთეს ფესსაწმენდი.

აი როგორ გააკეთეს.

ჯერ გააბეს წმინდა კანაფის ქსელი. მერმე აიღეს და მიაკრეს ქსელს თავთაყებით შიგნით ზურის ხალა.

შემდეგ ბოლოები შეკრიბეს, შეასწორეს, გააკეთეს სხვანაირი ფესსაწმენდი, აი ასე; თქვენც გააკეთეთ ასეთი ფესსაწმენდი. კანასზე ბავშებმა მიაკრეს წარწერები აი ამკვარი.

თქვენც გააკეთეთ წარწერები.

დააწებეთ კანასზე.

ჩასაფურთხებლად აი ასეთი საფურთხებლები გააკეთეს ბავშებმა. თქვენც მოაგროვეთ ვუთები და ქათმები, ჩუარეთ შიგ შპრალი სილა, დააწებეთ სვე ქაღალდი.

ამ „ჩააფურთხე“

შინაც ვეღლები გააკეთეთ ამკვარი საფურთხებელი, შეამოწმეთ: ვეღლებს უღვია თუ არა საფურთხებელი? წელის ჭურჭელს ბავშებმა თავი დასურეს. თვალეური აღევნეთ, რომ თქვენც წელის ჭურჭელიც ვოჯელთვის თავდასურული იყოს.

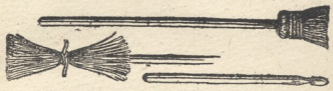
სელისა და ზირის დანახანად სანკომისინამ დადგა სელსახანი, ტაბტი, იუდასახანი, ზირსახანი. წესრიგი დაამყარა აი ამნაირი.

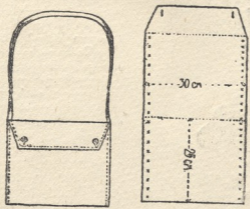

ბტურის კასაწმენდად ბაჟუმბა კააკუტეს ფუნჯები, საწმენდი, აი ახეთი.

ამნაირივე ფუნჯები, მხოლოდ უფრო ზატარები, კააკუტეთ წებოსთვის. წიკნების ტარება სელით უსერსულია, გივარდება სელიდან, ჭუჭყიანდება. წიკნებისთვის ბაჟუმბა შეიკერეს ჩანთები, აი ახეთი.

ფისაც ჩანთა არა აქვს, შეიკერეთ.

ქობულეთის პიონერთა ბანაკი — პირველი ნახიფი

პურის ხე

ეს გასაოცარი მცენარე წყნარი და ინდოეთის ოკეანეების მცხოვრებთათვის არსებობის უმთავრესი წყაროა.

პურის ხის სიმაღლე მეტრამდე აღწევს; ტოტები თავზე შეკრულებული აქვს შეკრული ბურთივით.

ამ ხის გული მკვრივი და

მოყვითანოა. თუ მის ტანს დავესვრავთ, უხვად მივიღებთ რმესავით წებოვან სითხეს, რომელსაც კაუჩუკის (ქინის) დასამუშავებლად ხმარობენ. ხე იხმარება მკვიდრი შენობების მასალად, მისი შიგნითა სიფრიფანა კანიდან კი ტანსაცმელს ამზადებენ.

ყველაზე გასაოცარია პურის ხის ნაყოფი. ის ნესვს ჩამოგავს და სავსეა ცომისებრი გულით (15 კილომდე), რომელიც მეტად ნოყიერ საკვებ ნივთიერებას წარმოადგენს.

შეგროვილ ნაყოფს სკრიან ნაწილებად და სწვავენ გახურებულ ქვებზე; ამგვარად შემწვარი მისი გული ხორბლის პურის გულს მოგვაგონებს, ან და მის გულს ამშობენ, ურევინ რძეს, კვერცხებს და კიდევ უფრო გემრიელ პურს აცხობენ.

პურის ხის ნაყოფი თითქმის ერთადერთი და მთავარი სახრდოა იქაურ მცხოვრებთათვის.

თარგმანი მ. უხნაძის.